

valt het stuk stil. Het gaat niet over een vertellen (zoals men dat in de negentiende eeuw verstond), maar over een tonen. Het gevaar hierbij is dat de actie als hopeloos verbrokkelend overkomt. Daarom moesten de regisseurs Ursula en Karl-Ernst Herrmann naar een bindend principe zoeken.

Foto drie

Links staat Ramiro, de verstoten geliefde, die zijn smart in gedichten opschrijft (en, net zoals Orlando in *As you like it*, van Shakespeare, hangt hij zijn liefdesboodschap aan de bomen – ach de echo's binnen het werk van Karl-Ernst Herrmann, want was hij eerder niet de decorateur van precies dit stuk van Shakespeare bij de Schaubühne?). Rechts staat Serpetta, de meid, met het gebaar van de verstoten vrouw die zich nog niet gewonnen gegeven heeft. Maar wie is dat fascinerend wezentje dat met zoveel ernst en medeleven toeziet?

Hier staan we voor de vondst, die deze opvoering onvergetelijk maakt. Hier hebben we het element, dat de hoeksteen wordt waarmee het catalogoaspect van het libretto een organische eenheid vindt. In de eerste scene, waar iedereen zingt dat het een heerlijke dag is, schrikt het gezelschap plots op, want er komt een heuse vogel zich in de takken van de bomen nestelen. Een ogenblik later daalt een mythisch figuur-

tje naar beneden: gehuld in een venpak doet het denken aan Puck, uit *Midzomernachtsdroom* (ook al zo een catalogoogstuk). Het is het kleine deugnietje, dat de mensen in verwarring komt brengen. Maar later in het stuk, wanneer het ook van kleding verandert, wordt het een soort god van de liefde, een experimentator, die langzaam maar zeker het onevenwicht uit de wereld helpt. Want dit wezentje dwingt ons om het verhaal nog eens anders te lezen. Als uitgangspunt geldt: Violante en Belfiore horen bij elkaar. Maar Belfiore, door jaloezie verblind, heeft deze band verstoort. Beide personages zijn hun essentie daarbij kwijt gespeeld. Het meisje, Violante, verkleedt zich in tuinierster; Belfiore, wanneer hij als de kandidaat-bruidegom van Arminda verschijnt, lijkt verkleed: hij is onhandig, komisch, opgedirkt, en wriemelt met een belachelijk brilletje (in de opdracht die Mozart kreeg, stond dat Belfiore een opera-seriafiguur moest zijn, maar van de waardigheid die deze conventie oproept, is bij Herrmann niets overgebleven). Pas als hij door de echte liefde die hij voor Violante voelt, weer gegrepen wordt, verschijnt hij in zijn natuurlijke gedaante: hij heeft dan geen pruik meer op, het brilletje heeft hij niet meer nodig. Het gaat om een metamorfose: de onechte mens verdwijnt, en de magie van de liefde doet de essentiële mens opstaan. En tegelijk met hem kan ook de tuinierster zichzelf worden: als ze haar geliefde op de listige manier

heeft teruggewonnen, kan ze haar arbeidskleren afleggen, en niet alleen een markiezin, maar ook een stralende schoonheid worden. Het kleine mythische figuurtje (ontroerend vertolkt door Mireille Mossé) kijkt met spanning toe hoe deze twee gelieven herboren worden. Als dat uiteindelijk gebeurd is, verlaat het tevreden de tuin, de arena: de orde is hersteld. En zie, rond deze essentieel teruggewonnen/teruggewonnen orde, komen alle andere vormen van onenigheid en onevenwicht zich als vanzelf in harmonie schikken. De koppels vinden elkaar nu zonder enige moeite. Alleen de podesta, de baljuw die ook de profiteur-scharrelaar is, blijft buiten de magische cirkel: hij blijft alleen. En de familie Herrmann heeft zich speels over hem ontfermd – ze gunnen hem nieuwe snoeperige avontuurtjes, maar die hebben met liefde – of beter, met Liefde – niets vandoen.

Verwarring

Het wonderlijke van deze opvoering is dat men na afloop de indruk heeft, dat dit zo moet. De muziek van Mozart (negentien jaar is de componist op dat moment) laat zich zonder enige geforceerdheid enten op deze ernstige lezing. Weg comedia dell'arte, weg lichtvoetige komedie, weg het niemendalletje dat nog overleeft dank zij mooie muziek. Neen, deze *Finta Giardiniera*

Foto drie:
La Finta Giardiniera
(Ugo Benelli, Barry
Mc Cauley, Barbara
Madra) – Foto
Oliver Herrmann

